

D'UR visualiza en tiempo real y formato electrónico opinión e información de actualidad sobre urbanismo, arquitectura y ciudades del mundo. Pocas actividades como el urbanismo tienen tanto impacto en nuestra vida cotidiana y sin embargo, tan pocas oportunidades de disponer de un espacio propio de mirada y juicio. Desde Barcelona, D'UR presenta temas, iniciativas y proyectos recientes a fin de construir un ámbito de intercambio sobre cuestiones y debates de actualidad.

D'UR renders news and opinion about urbanism, architecture and the city in visual terms, real time and electronic form. Not many fields with as deep an impact on our daily lives as urban planning and design have so few outlets of their own for examining and assessing current developments. Our mission is to create a space for discussion about topics of moment and new initiatives and projects involving urban life.

D'UR visualitza en temps real i format electrònic opinió i informació d'actualitat sobre urbanisme, arquitectura i ciutats del món. Poques activitats com l'urbanisme tenen tant impacte en la nostra vida quotidiana i tot i així, tan poques oportunitats de disposar d'un espai propi de mirada i judici. Des de Barcelona, D'UR presenta temes, iniciatives i projectes recents per tal de construir un àmbit d'intercanvi sobre qüestions i debats d'actualitat.

Edició / Edition

Maria Rubert

Josep Parcerisa

Carles Crosas

Grup de Recerca Laboratori d'Urbanisme

Producció / Production

LUB

Álvaro Clúa, Claire Bellocq i Joaquim Sellas

Traducció anglès / English Translation

Elaine Fradley

Projecte Gràfic / Graphic Design

Enric Satué Design

© dels autors, 2013 pels seus textos i imatges

Laboratori d'Urbanisme de Barcelona

www.lub.upc.edu

Impressió: QPPRINT Global Services

ISSN_ 2014-2196

Dipòsit Legal: B-44797-2010

Els arguments i les opinions expressades a D'UR són responsabilitat exclusiva dels seus autors.

Aquesta publicació té com a objectiu la transferència de coneixement acadèmic, sense finalitats comercials.

Les aportacions de la revista han estat evaluades segons el sistema de *peer review*.

Laboratori d'Urbanisme de Barcelona



Consell Assessor / Advisory Board

Verena Andreatta, Franziska Bollerey, Joan Busquets, Alberto Ferlenga, José Luis Gómez Ordóñez, Marta Gutman, Andreas Hofer, Stephan Mäder, Oriol Nel-lo, José Luis Oyón, Damián Quero, José Rosas, Inés Sánchez de Madariaga.

D'UR continua **UR-Revista**, fundada el 1985 per Manuel de Solà-Morales (1939-2012)

Col·laboren:



Escola Tècnica Superior
d'Arquitectura de Barcelona



Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori
UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

Este número abre con un artículo del arquitecto Joan Busquets, uno de los urbanistas más reconocidos internacionalmente y profesor fundador del LUB, que ofrece una mirada optimista y convincente sobre nuestra capacidad colectiva para producir una mejor ciudad para el siglo XXI.

Papers **D'UR** 04/2013 cierra con un testimonio en memoria del profesor emérito Manuel Ribas i Piera (1925-2013), fundador de los estudios de paisaje en nuestro país, presentado aquí como un intelectual *noucentista*, culto y curioso a la vez.

Entre uno y otro, las páginas de la revista descubren lugares insólitos u olvidados, espacios exóticos o temas indispensables en la cotidianidad metropolitana, de frenesí i de quietud, presentados por arquitectos e investigadores vinculados. **D'UR** busca una vez más, registros diversos del urbanismo que deberían permitirnos comprender unos tiempos que están ya aquí.

María Rubert, Josep Parcerisa, Carles Crosas, editores
D'UR - ACTUALIDAD EN URBANISMO, ARQUITECTURA Y CIUDAD
www.dur.upc.edu /www.lub.upc.edu d.ur@upc.edu +34.93.401.63.99

This issue opens with an article by the architect Joan Busquets, one of the most internationally renowned urban planners and founding lecturer of the LUB, who presents a powerful, optimistic review of our collective capacity to build a better city for the 21st century.

*Papers **D'UR** 04/2013 closes with a testimonial in remembrance of professor emeritus Manuel Ribas i Piera (1925-2013), the founder of landscape studies in Catalunya, portrayed here as a Noucentista intellectual, at once cultured and curious.*

*In between, the pages of the journal travel to unusual or overlooked places, exotic venues and central issues in everyday metropolitan life, both frenetic and quiet, presented by associated architects and researchers. **D'UR** continues to seek out various registers of urbanism that aim to contribute to an understanding of the times in which we are living.*

María Rubert, Josep Parcerisa, Carles Crosas, editors
D'UR - URBANISM, ARCHITECTURE AND CITY NOW
www.dur.upc.edu /www.lub.upc.edu d.ur@upc.edu +34.93.401.63.99

Aquest número obre amb un article de l'arquitecte Joan Busquets, un dels urbanistes més reconeguts internacionalment i professor fundador del LUB, que ofereix una mirada optimista i convincent sobre la nostra capacitat col·lectiva per produir una ciutat millor pel segle XXI.

Papers **D'UR** 04/2013 es clou amb un testimoni en memòria del professor emèrit Manuel Ribas i Piera (1925-2013), fundador dels estudis de paisatge al nostre país, on es presenta com un intel·lectual noucentista, culte i curiós alhora.

Entre un i altre moment, les pàgines de la revista descobreixen llocs insòlits o oblidats, espais exòtics o temes indispensables de la quotidianitat metropolitana, de frenesí i de quietud, de la mà d'arquitectes i recercadors vinculats. **D'UR** busca un cop més, registres diversos de l'urbanisme que ens haurien de permetre comprendre un temps que ja és aquí.

María Rubert, Josep Parcerisa, Carles Crosas, editors
D'UR - ACTUALITAT EN URBANISME, ARQUITECTURA I CIUTAT
www.dur.upc.edu /www.lub.upc.edu d.ur@upc.edu +34.93.401.63.99

Urban project as research / Joan Busquets	6
America by night / Jordi Sardà	30
Transgressing the Grid: Adventures On (and Off) Manhattan Island / Philip Kay	42
When urbanization is spelt with lower-case u / Josep Maria Solé Gras	46
Recovering the Turó de la Rovira for Barcelona / Jansana, Romero <i>et al.</i>	58
Time past in passageways / Eulàlia Gómez	62
The founding stations of Santiago de Chile's Metro system / Rocío Hidalgo	68
Dogon country. "Hypo-development" and identity / Miquel Vidal y Angelica Ayala	84
In Paral·lel / Aperitiu del LUB	94
Fabra i Coats, a factory for creation / Aperitiu del LUB	102
Barcelona Links / Oriol Bohigas	108
In memory of Manuel Ribas i Piera / Ferran Sagarra	110
In memory of Manuel Ribas i Piera / Lluís Cantallops	112
English Abstracts	124

El projecte urbà com a recerca / Joan Busquets	6
La nit americana / Jordi Sardà	30
<i>Transgressing the Grid: Adventures On (and Off) Manhattan Island</i> / Philip Kay	42
Quan la urbanització és <i>U minúscula</i> / Josep Maria Solé Gras	46
Recuperació dels cims del Turó de la Rovira, Barcelona / Jansana, Romero <i>et al.</i>	58
El temps perdut als passatges / Eulàlia Gómez	62
Las estaciones que fundaron el metro en Santiago de Chile / Rocío Hidalgo	68
País Dogon. <i>Hipodesenvolupament i identitat</i> / Miquel Vidal i Angelica Ayala	84
En Paral·lel / Aperitiu del LUB	94
Fabra i Coats, Fàbrica de creació / Aperitiu del LUB	102
Barcelona Enllaços / Oriol Bohigas	108
En Memòria de Manuel Ribas i Piera / Ferran Sagarra	110
En Memòria de Manuel Ribas i Piera / Lluís Cantallops	112
English Abstracts	124